

دوراهی تورم و تولید

سید امین منصوری
عضو هیأت علمی دانشگاه
شهید چمران اهواز

اقتصاد ایران در شرایطی قرار دارد که هم‌زمان با محدودیت منابع ارزی، افزایش ناترازی‌ها، فشارهای تحریمی، نااطمینانی‌های ناشی از تحولات منطقه‌ای و احتمال تشدید کسری بودجه مواجه است. در چنین وضعیتی، سیاستگذار پولی ناگزیر است میان اهداف مختلف اقتصادی اولویت‌گذاری کند. پرسش اصلی این است که در شرایط کنونی، بانک مرکزی باید کنترل تورم و حفظ ثبات پولی را در اولویت قرار دهد یا حمایت از تولید و افزایش تسهیلات بانکی را؟

از منظر وظایف قانونی و اقتصادی، اولویت نخست بانک مرکزی باید حفظ ثبات اقتصاد کلان، کنترل تورم، مدیریت رشد نقدینگی و نظارت بر شبکه بانکی باشد. در اقتصادی که با محدودیت منابع ارزی و مالی روبه‌روست، هرگونه تصمیم درباره تخصیص منابع باید برپایه ارزیابی هزینه-فایده و آثار کلان آن بر تورم، نرخ ارز، تولید و ثبات اقتصادی انجام شود.

البته اولویت دادن به ثبات پولی به معنای بی‌توجهی به تولید نیست. بخش واقعی اقتصاد و بخش مالی به شدت به یکدیگر وابسته‌اند. اگر تولید بدون حمایت مؤثر باقی بماند، ظرفیت صادرات، ارزآوری و ایجاد ارزش افزوده کاهش می‌یابد و همین مسئله می‌تواند در نهایت توان سیاستگذار برای کنترل تورم و ثبات ارزی را نیز تضعیف کند. بنابراین، ثبات باید اولویت نخست بانک مرکزی باشد، اما حمایت از تولید نیز باید به صورت هدفمند، مشروط و متناسب با محدودیت منابع دنبال شود. در شرایط کنونی، منابع محدود کشور باید به فعالیت‌هایی اختصاص یابد که بیشترین اثر را بر افزایش تولید، ارزآوری، صرفه‌جویی ارزی، ارزش افزوده و تاب‌آوری اقتصاد دارند. معیار تصمیم‌گیری نباید صرفاً حجم تقاضا یا فشار بخشی باشد، بلکه باید مشخص شود هر واحد از منابع مالی یا ارزی، در کدام بخش بیشترین بازده اقتصادی و اجتماعی را ایجاد می‌کند.

ادامه خبر را در لینک بخوانید

سپر کوانتومی برای امنیت شبکه بانکی

در شبکه شتاب و حدود ۱۱۱ میلیارد تراکنش در شبکه شاپرک، تأکید کرد که حفاظت از این حجم گسترده مبادلات در برابر تهدیدهای آینده، نیازمند سرمایه‌گذاری و اقدام پیش‌دستانه است.

این تفاهم‌نامه قرار است همکاری میان نظام بانکی، مراکز علمی و شرکت‌های دانش‌بنیان را برای توسعه و استقرار راهکارهای رمزنگاری پساکوانتومی تقویت کند. ایجاد آزمایشگاه تخصصی در شرکت خدمات انفورماتیک بانک مرکزی، حمایت از پژوهش‌های کوانتومی و تربیت نیروی متخصص از جمله محورهای این همکاری است؛ مسیری که به گفته حسین افشین، معاون علمی رئیس‌جمهوری، می‌تواند علاوه بر افزایش امنیت خدمات بانکی، به شکل‌گیری بازار و زیست‌بوم فناوری کوانتوم در کشور نیز کمک کند.

تحول فناوری‌های نوین، تهدیدهای تازه‌ای را نیز متوجه زیرساخت‌های حیاتی کشور کرده است؛ یکی از این تهدیدها، توان پردازشی رایانه‌های کوانتومی است که در آینده می‌تواند برخی روش‌های رایج رمزنگاری را با چالش مواجه کند. در چنین شرایطی، امنیت شبکه بانکی که روزانه حجم گسترده‌ای از اطلاعات و تراکنش‌های مالی را پردازش می‌کند، نیازمند آمادگی برای ورود به عصر جدید امنیت سایبری است.

در همین راستا، بانک مرکزی و معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری با امضای تفاهم‌نامه همکاری در حوزه رمزنگاری پساکوانتومی، گام تازه‌ای برای مقاوم‌سازی زیرساخت‌های بانکی برداشتند. عبدالناصر همتی، رئیس‌کل بانک مرکزی، با اشاره به انجام سالانه بیش از ۸۷ میلیارد تراکنش

در اقتصاد تورم‌زده، اولویت با مهار تورم است
انتخاب سخت میان «رکود تورمی» و «تورم رکودی»

در شرایطی که اقتصاد ایران هم‌زمان با تورم بالا، ضعف رشد اقتصادی، کاهش سرمایه‌گذاری و محدودیت منابع مواجه است، یکی از بحث‌های مهم میان فعالان اقتصادی، تعیین اولویت سیاستگذار میان کنترل تورم و حمایت اعتباری از تولید است. برخی معتقدند افزایش تسهیلات می‌تواند به کمک تولید و تجارت بیاید، اما در مقابل، این پرسش مطرح است که آیا در اقتصادی با تورم بالا، تزریق بیشتر منابع بانکی بدون اصلاح بسترهای موجود، عاملی برای تشدید تورم منجر نخواهد بود؟

عباس علوی‌راد، کارشناس حوزه اقتصادی، در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد با تأکید بر تقدم مهار تورم، درباره ...

واردات بدون خدمات پس
از فروش، دردسر جدید بازار خودرو

امیرحسین کاکایی، کارشناس صنعت خودرو و استاد دانشگاه علم و صنعت در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد درباره وضعیت فعلی بازار خودرو اظهار کرد: اتفاقی که امروز در بازار خودرو شاهد آن هستیم، یک خبر یا اتفاق مقطعی نیست، بلکه یک روند است. از حدود دو سال پیش وارد یک رکود سنگین شده‌ایم که تا حدی شبیه رکودی است که در سال ۱۳۹۴ در بازار خودرو شکل گرفت.

وی افزود: در آن مقطع عده‌ای تلاش کردند این وضعیت را به کمپین «خودرو نخریم» نسبت دهند، در حالی که مسئله اصلی اقتصادی بود. وقتی تحریم آغاز می‌شود، تولید کاهش پیدا می‌کند و از طرف دیگر نرخ ارز و سایر متغیرهای اقتصادی ...

۹ اولویت اصلی دولت در شرایط جنگی

حسن گلمرادی
پژوهشگر اقتصادی

درگیری‌های چند ماهه اخیر در کشور باعث تشدید یک سری مشکلات از جمله کاهش ثبات اقتصادی و نوسانات نرخ ارز، تشدید تورم و انتظارات تورمی و افزایش قیمت نهاده‌های تولید در کشور شد که به منظور کمک به حل این مشکلات، موارد زیر بایستی در صدر برنامه‌های دولت قرار گیرد:

۱- یافتن بهترین منبع تامین مالی غیر تورمی: یکی از مشکلات جنگ تامین مالی غیر تورمی است. اولویت اصلی دولت بایستی تامین مالی غیرتورمی تولید و فعالیت‌های اقتصادی باشد.

این اولویت نگاه‌ها را به سمت و سوی بانک‌ها و بانک مرکزی سوق می‌دهد، زیرا در کشور ما بار اصلی تامین مالی (بالای ۸۵ تا ۹۰ درصد) بر دوش بانک‌هاست و بانک مرکزی نیز سکاندار مسایل پولی از جمله کنترل تورم است.

تامین مالی غیر تورمی علی‌رغم سادگی عنوان، در عمل و پیاده‌سازی با سختی‌هایی مواجه است.

اصولا در شرایط تورمی و تشدید انتظارات تورمی و با وجود نرخ‌های سود معمول، حجم تقاضا برای دریافت تسهیلات بیشتر از وجوه آماده برای عرضه است. به این معنا که ما با مازاد تقاضا برای اخذ تسهیلات و وام نسبت به وجوه قابل عرضه هستیم. در چنین شرایطی یا باید منابع عرضه وجوه یعنی نقدینگی بانک‌ها را افزایش داد که با روش‌هایی نظیر سیاست پولی انبساطی و افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی و قرض گرفتن از آخرین وام دهنده امکان پذیر است که متأسفانه این روش‌ها حتی با فرض تخصیص درست منابع مالی منجر به تورم می‌شوند.

از سوی دیگر پیشنهاد بهترین است که به جای سیاست پولی انبساطی در کنترل طرف تقاضا که به نوعی تخصیص منطقی ترو هدایت اعتباری به سمت و سوی تولید و کاهش تقاضاها با اهداف سفته‌بازانه است تلاش بیشتری به عمل آید.

نکته مغفول دیگر در تامین مالی غیر تورمی آن است که متأسفانه علیرغم به دوش کشیدن بار تامین مالی توسط بانک‌ها، آنها خود با برخی مشکلات و ناترازی‌ها از جمله مشکلات نقدینگی و اعتباری و کمبود کفایت سرمایه (بالای ۱۲ درصد) مواجه هستند و توقعات از آنها در کمک به تامین مالی غیر تورمی نباید بیش از اندازه باشد.

۲- کنترل و ثبات بخشی نرخ ارز در دستور کار: کنترل و ثبات بخشی به نرخ ارز بایستی در دستور کار قرار گیرد، رها سازی نرخ ارز در شرایط جنگ اقتصادی و تشدید تحریم‌ها، ثبات کل اقتصاد را به خطر می‌اندازد.

ادامه خبر را در لینک بخوانید

نشست ۳ ساعته پزشکيان در بانک مرکزی برای مدیریت اقتصاد در شرایط جنگ

از ایده‌ها و پیشنهادهای اقتصادی مطرح شده، بر لزوم حمایت و استفاده از نظرات تخصصی کارشناسان اقتصادی تأکید کرد. رئیس‌جمهور همچنین خواستار برگزاری مستمر این جلسات و عملی‌سازی ایده‌های مطرح‌شده توسط صاحب‌نظران اقتصادی در زمینه‌های پولی، ارزی و بانکی شد.

پزشکیان استفاده از نظرات و ایده‌های راهگشای نخبگان دانشگاهی را ضروری دانست و گفت: دولت در پروژه‌ها و مسائل مختلف از ظرفیت دانشگاهیان و اساتید دانشگاه بهره می‌برد، یکی از این مسائل مهم مرتبط با حوزه‌های مختلف اقتصادی است که نیاز است اساتید و صاحب‌نظران اقتصادی، مشورت‌های لازم را به مجموعه اقتصادی دولت ارائه کنند.

و دوران پس از آن ارائه شد و رئیس‌جمهور به‌طور مستقیم، فرآیند سیاست‌گذاری و شیوه اجرای برنامه‌های اقتصادی را برای کنترل بازار و نظارت بر وضعیت معیشتی مردم ارزیابی و نقاط قوت و ضعف آن را واکاوی کرد.

رئیس‌جمهور با اشاره به شرایط ویژه ناشی از جنگ و محاصره اقتصادی و فشارهای خارجی، بر لزوم استمرار ثبات اقتصادی و مهار انتظارات تورم تأکید کرد: مدیریت بازارهای کلیدی، به‌ویژه بازار ارز و پول، در چنین اوضاعی مستلزم انسجام و هم‌افزایی کامل میان نهاد سیاست‌گذار پولی، دولت و سایر ارکان اقتصادی کشور است.

پزشکیان در این نشست ضمن استقبال

واردات بدون خدمات پس از فروش در دسر جدید بازار خودرو

بسیار بالاتری بفروشد. بنابراین طبیعی بود که تقاضای زیادی برای ثبت‌نام خودرو شکل بگیرد.

این کارشناس صنعت خودرو با اشاره به ثبت‌نام‌های گسترده خودرو گفت: در سال‌های گذشته گاهی اعلام می‌شد چند میلیون نفر برای خرید خودرو ثبت‌نام کرده‌اند و این موضوع به عنوان نشانه رونق بازار معرفی می‌شد، در حالی که بخش قابل توجهی از این تقاضا، تقاضای مصرفی نبود و بیشتر به یک بازی لاتاری شبیه بود.

اصلی اقتصادی بود. وقتی تحریم آغاز می‌شود، تولید کاهش پیدا می‌کند و از طرف دیگر نرخ ارز و سایر متغیرهای اقتصادی تغییر می‌کند، مردم به سمت کالاهایی مانند خودرو هجوم می‌برند و تقاضا افزایش پیدا می‌کند.

کاکایی ادامه داد: خودرو در سال‌های گذشته علاوه بر کالای مصرفی، به یک کالای سرمایه‌ای تبدیل شده بود. فردی می‌توانست خودرو را از کارخانه با قیمت پایین‌تر خریداری کند و در بازار با قیمت

امیر حسن کاکایی، کارشناس صنعت خودرو و استاد دانشگاه علم و صنعت درباره وضعیت فعلی بازار خودرو اظهار کرد: اتفاقی که امروز در بازار خودرو شاهد آن هستیم، یک خبر با اتفاق مقطعی نیست، بلکه یک روند است. از حدود دو سال پیش وارد یک رکود سنگین شده‌ایم که تا حدی شبیه رکودی است که در سال ۱۳۹۴ در بازار خودرو شکل گرفت.

وی افزود: در آن مقطع عده‌ای تلاش کردند این وضعیت را به کمپین «خودرو نخریم» نسبت دهند، در حالی که مسئله

وثیقه‌ها برای دریافت وام متنوع شد

۳۵ دارایی در مسیر اعتباردهی دیجیتال

تأیید بلامعارض بودن دارایی و ثبت نهایی فرایند، برای وثیقه‌شناسه یکتا صادر می‌شود و اطلاعات آن به صورت برخط در اختیار طرف‌های مرتبط قرار می‌گیرد. در دستورالعمل سامانه، امکان احراز هویت کاربران، استفاده از امضای دیجیتال و صدور شناسه یکتا نیز پیش‌بینی شده است. به این ترتیب، دارایی مورد وثیقه از یک سند یا مدرک فیزیکی صرف به یک دارایی ثبت‌شده و قابل رهگیری در زیرساخت مشترک تبدیل می‌شود.

این سازکار برای بانک‌ها نیز اهمیت دارد. در مدل سنتی، پذیرش وثیقه با مجموعه‌ای از فرایندهای استعلام، ارزیابی و کنترل مالکیت همراه است. تجمع این مراحل در یک زیرساخت الکترونیکی می‌تواند دسترسی نهاد وثیقه‌پذیر به اطلاعات دارایی و وضعیت آن را منسجم‌تر کند و امکان کنترل برخط وثیقه را افزایش دهد.

دامنه این دارایی‌ها تنها به ملک و سپرده بانکی محدود نیست. سپرده‌های ریالی و ارزی، گواهی سپرده، سهام و اوراق بهادار، واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری، خودرو، فلزات گرانبها، برخی کالاها و دارایی‌های نامشهود از جمله ظرفیت‌هایی هستند که مقررات جدید برای وثیقه‌گذاری پیش‌بینی کرده است. شورای ملی تأمین مالی نیز در خرداد امسال بررسی توسعه بیشتر این فهرست را ادامه داده و با اضافه‌شدن برخی دارایی‌های حوزه حمل‌ونقل ریلی موافقت کرده است.

تغییر اصلی فقط افزایش تعداد دارایی‌های قابل قبول نیست. سامانه جامع وثایق قرار است فرایند معرفی دارایی، صحت‌سنجی، ارزش‌گذاری، ثبت وثیقه، جایگزینی و آزادسازی آن را به شکل سیستمی سامان دهد. پس از

عملیاتی‌شدن سامانه جامع وثایق، دامنه دارایی‌هایی که می‌توانند پشتوانه دریافت اعتبار قرار گیرند را گسترش داده است. براساس مقررات مصوب، ۳۵ نوع دارایی قابلیت توثیق دارند و ثبت، صحت‌سنجی و آزادسازی وثیقه نیز در یک بستر الکترونیکی انجام می‌شود؛ تغییری که می‌تواند بخشی از فرایند دریافت تسهیلات را از وابستگی به وثایق سنتی دور کند.

سامانه جامع وثایق در سال ۱۴۰۵ وارد مرحله عملیاتی شده است؛ زیرساختی که هدف آن یکپارچه‌کردن فرایند وثیقه‌گذاری و فراهم‌کردن امکان استفاده از دامنه متنوع‌تری از دارایی‌ها برای تأمین مالی است. مطابق آیین‌نامه اجرایی ماده ۷ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها، ۳۵ نوع دارایی به عنوان دارایی قابل توثیق به رسمیت شناخته شده‌اند.

در اقتصاد تورم زده، اولویت با مهار تورم است

انتخاب سخت میان «رکود تورمی» و «تورم رکودی»

وی در پاسخ به پرسشی درباره آزادسازی نرخ ارز و تأثیر آن بر رونق تولید و تجارت گفت: نرخ ارز متغیر مهمی در تجارت خارجی است، اما نمی توان آن را جدا از سایر مؤلفه های نااطمینانی در اقتصاد کلان بررسی کرد. صرف آزادسازی نرخ ارز یا حذف محدودیت های ارزی، لزوماً به رونق تولید، تجارت و صادرات منجر نمی شود.

شرایط تورمی ممکن است به تشدید شکاف های طبقاتی نیز منجر شود.

علوی راد با اشاره به اینکه اقتصاد ایران همزمان با تورم و ضعف رشد اقتصادی مواجه است، گفت: در سال ۱۴۰۴ رشد اقتصادی تقریباً صفر بوده و برآوردهایی از رشد منفی اقتصاد در سال ۲۰۲۶ یا ۱۴۰۵ نیز وجود دارد. از سوی دیگر، در فاصله یک سال اخیر نزدیک به ۶۰۰ هزار شغل در بخش صنعت از بین رفته است؛ بنابراین نمی توان مسئله تولید و اشتغال را هم نادیده گرفت.

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: با این حال، در شرایط فعلی باید میان «رکود تورمی» و «تورم رکودی» تمایز قائل شد؛ چراکه از نظر کمی، تورم بر مسئله رشد اقتصادی غلبه دارد. به همین دلیل، در شرایط کنونی کنترل تورم باید اولویت نخست اقتصاد ایران باشد.

وی تأکید کرد: اگر تورم کنترل نشود، پیامدهای آن تنها اقتصادی نخواهد بود و می تواند تبعات چند لایه اجتماعی، سیاسی و حتی امنیتی ایجاد کند و در نهایت محیط اقتصاد کلان را از کنترل سیاستگذار خارج کند.

علوی راد با اشاره به سیاست های فعلی بانک مرکزی اظهار کرد: مجموعه سیاست های بانک مرکزی برای کنترل ترانزنامه بانک ها و جلوگیری از رشد بیش از حد نقدینگی را مناسب می دانم. همچنین کاهش اثرگذاری کسری بودجه دولت بر منابع بانک مرکزی، در شرایط فعلی ضروری است.

در شرایطی که اقتصاد ایران همزمان با تورم بالا، ضعف رشد اقتصادی، کاهش سرمایه گذاری و محدودیت منابع مواجه است، یکی از بحث های مهم میان فعالان اقتصادی، تعیین اولویت سیاستگذار میان کنترل تورم و حمایت اعتباری از تولید است. برخی معتقدند افزایش تسهیلات می تواند به کمک تولید و تجارت بیاید، اما در مقابل، این پرسش مطرح است که آیا در اقتصادی با تورم بالا، تزریق بیشتر منابع بانکی بدون اصلاح بسترهای موجود، عاملی برای تشدید تورم منجر نخواهد بود؟

عباس علوی راد، کارشناس حوزه اقتصادی، با تأکید بر تقدم مهار تورم، درباره الزامات سیاست های اعتباری و همچنین نحوه مدیریت بازار ارز توضیح داده است. علوی راد با تأکید بر اینکه در شرایط فعلی اقتصاد ایران، مهار تورم باید در اولویت سیاستگذار قرار گیرد، اظهار کرد: در اقتصادی که با تورم های بسیار بالا مواجه است، افزایش تسهیلات بانکی با نرخ هایی که از تورم عقب مانده اند، می تواند زمینه ساز توزیع رانت و انحراف منابع شود و حتی فشارهای تورمی را تشدید کند.

وی افزود: اعطای تسهیلات در چنین شرایطی به یک نظام نظارتی بسیار پیچیده نیاز دارد تا منابع واقعاً به هدف مورد نظر اصابت کند؛ چراکه پایین بودن نرخ واقعی تسهیلات در مقایسه با تورم، خود می تواند انگیزه انحراف منابع را افزایش دهد. علاوه بر این، تزریق اعتبارات در

آخرین روز کاری بازار سرمایه در هفته اول شهریور چگونه بسته شد؟

رکوردشکنی بورس در میانه تشدید تحریم ها

البته نمی توان این تغییر مسیر نقدینگی را صرفاً به خروج سرمایه از بازار ارز و طلا نسبت داد، اما همزمانی افزایش ورود پول حقیقی به بورس با کاهش قیمت در برخی بازارهای موازی، از تغییر موقت جذابیت نسبی بازارها برای سرمایه گذاران حکایت دارد.

روند صعودی بازار سرمایه در حالی ادامه یافته که در طول هفته جاری، فضای سیاسی کشور تحت تأثیر تشدید تنش های سیاسی و افزایش فشارهای تحریمی قرار داشته است. با این حال، شاخص کل بورس در تمامی روزهای معاملاتی هفته در مسیر صعودی حرکت کرده و با عبور از سطوح تاریخی، رکوردهای جدیدی را به ثبت رسانده است. تداوم ورود نقدینگی حقیقی، افزایش ارزش معاملات و گسترده بودن دامنه رشد نمادها از مهم ترین عواملی هستند که در شرایط فعلی به تقویت سمت تقاضا در بازار سهام کمک کرده اند.

درصد نمادهای بازار در محدوده مثبت معامله شدند که بیانگر فراگیری تقاضا در بازار سرمایه بود.

رکوردشکنی شاخص کل در شرایطی رقم خورد که اقتصاد ایران با تشدید فشارهای تحریمی و محدودیت های اقتصادی و بانکی مواجه است. در روزهای اخیر نیز تحریم های آمریکا علیه ایران افزایش یافته و فضای سیاسی و اقتصادی کشور با ریسک های جدیدی روبه رو شده است.

با وجود این شرایط، فعالان بازار سرمایه در معاملات روزهای اخیر رویکرد متفاوتی را در پیش گرفته اند و بخشی از نقدپنگی خود را به سمت بازار سهام هدایت کرده اند. همزمان با رشد بورس، بازارهای ارز و طلا با کاهش قیمت مواجه شده اند؛ اتفاقی که می تواند نشانه ای از جابه جایی بخشی از سرمایه ها از بازارهای دارایی به سمت بازار سهام باشد.

در جریان معاملات امروز چهارم شهریور ۱۴۰۵، نمادهای فملی، فارس، شپنا و شبندر بیشترین اثر را بر رشد شاخص کل داشتند. همچنین شاخص کل هم وزن نیز با افزایش ۳۷ هزار و ۶۳۷ واحدی معادل ۲۰۱ درصد، به سطح یک میلیون و ۸۰۲ هزار واحد رسید که نشان دهنده گستردگی روند صعودی در میان نمادهای مختلف بازار است.

در بازار فرابورس نیز روند معاملات صعودی بود و شاخص کل فرابورس با رشد ۹۶۹ واحدی به محدوده ۵۰ هزار و ۶۷۹ واحد رسید. در این بازار، نمادهای ککهر، آریان، آریا و ومپنا بیشترین نقش را در افزایش شاخص داشتند. از سوی دیگر، ارزش معاملات خرد بازار سهام در پایان معاملات امروز به حدود ۳۱۰ هزار میلیارد تومان رسید و خالص ورود نقدینگی حقیقی به بازار سهام نیز حدود ۴ هزار و ۶۲۵ میلیارد تومان ثبت شد. در پایان معاملات، ۹۳

بانک مرکزی با کیف پول ایران به یک چالش قدیمی پایان می دهد

تغییر مسیر پرداخت های خرد

در کیف پول ایران، انتقال وجه با شماره تلفن همراه انجام می شود و کاربر برای یک انتقال کیف به کیف، نیازی به وارد کردن شماره کارت، شب یا رمز پویا ندارد. مانی یکتا همچنین از این خدمت به عنوان ابزاری برای تنوع بخشی به پرداخت ها و ایجاد مسیر مکمل در کنار شبکه کارت یاد کرده است؛ بنابراین هدف، حذف کارت نیست؛ کاهش وابستگی به کارت در جایی است که ابزار دیگری می تواند ساده تر عمل کند. این تغییر از منظر امنیت هم قابل توجه است؛ نه به این معنا که می توان کیف پول را مطلقاً امن تر از کارت دانست، بلکه به این دلیل که در بخشی از تراکنش ها، اطلاعات کارت از فرایند پرداخت کنار می رود.

یکی از ویژگی های متفاوت کیف پول ایران، مسیر دسترسی آن است. کاربر می تواند از طریق کد دستوری #۹۸* به کیف پول خود دسترسی پیدا کند و خدماتی مانند مشاهده موجودی، شارژ کیف پول و انتقال کیف به کیف را انجام دهد. در نتیجه، برای خدمات پایه این کیف پول، کاربر الزاماً به اپلیکیشن، اینترنت یا گوشی هوشمند وابسته نیست. این ویژگی از منظر بانکداری نوین قابل توجه است؛ زیرا دیجیتالی شدن اینجا الزاماً به معنای وابستگی بیشتر مشتری به ابزار دیجیتال نیست، بلکه می تواند به معنای ساده تر شدن نقطه دسترسی به خدمت باشد.

محمدرضا مانی یکتا، مدیرکل نظام های پرداخت بانک مرکزی، اخیراً در مراسم راه اندازی کیف پول ایران، این خدمت را مکمل منظومه پرداخت کشور دانست و از بازتعریف نقش کیف پول ها در شبکه بانکی سخن گفت. به این ترتیب، قرار نیست کیف پول ایران رقیب کیف پول های تجاری موجود باشد؛ بلکه قرار است زیرساختی مشترک برای ارائه خدمات کیف پولی ایجاد کند.

تجربه سال های گذشته نشان داده کیف پول های تجاری می توانند در اکوسیستم خودشان موفق باشند، اما مسئله اصلی، تعامل پذیری میان این اکوسیستم ها است. در مدل جدید، چندین ارائه دهنده خدمات پرداخت و کیف پول به زیرساخت کیف پول ایران متصل شده اند؛ بنابراین ایده اصلی این نیست که بانک مرکزی یک محصول تجاری تازه وارد بازار کند؛ بلکه قرار است موجودی کیف پول در شبکه گسترده تری از خدمات و پذیرندگان قابل استفاده باشد. این همان نقطه ای است که پروژه از یک محصول پرداختی به یک زیرساخت پرداخت نزدیک می شود. کارت بانکی طی سال ها به عادت اصلی پرداخت ایرانیان تبدیل شده است. با این حال، تمام تراکنش های خرد الزاماً به ابزار کارت نیاز ندارند.

راه اندازی «کیف پول ایران» در شرایطی اتفاق افتاده که به بازار کشور پیش از این نیز خالی از کیف پول های دیجیتال نبوده است؛ بنابراین سؤال اصلی این نیست که چرا یک کیف پول دیگر راه اندازی شده؛ سؤال این است که بانک مرکزی با ایجاد یک زیرساخت ملی کیف پول، کدام مسئله قدیمی شبکه پرداخت را دنبال می کند؟

پاسخ را می توان در دو موضوع دید:

«تنوع بخشی به مسیرهای پرداخت» و «کاهش وابستگی پرداخت های خرد به کارت».

جهان در تله بحران مسکن

بازی یک تریلیون دلاری خزانه داری آمریکا با بازار اوراق

بنابراین، برای خانواری که توان خرید خانه ندارد، بازار اجاره نیز الزاماً گزینه‌ای ارزان و کم فشار نیست. نتیجه می‌تواند کاهش منابع قابل مصرف خانوار برای سایر نیازها و افزایش آسیب پذیری اقتصادی باشد. در کنار مسئله قیمت، جهان با شکاف بزرگی در عرضه مسکن نیز مواجه است. براساس گزارش، کمبود جهانی مسکن از ۲۰۱.۲ میلیون واحد در سال ۲۰۱۰ به ۲۸۰.۳ میلیون واحد در سال ۲۰۲۰ رسید و در سال ۲۰۲۳ با کاهش نسبی به ۲۶۸.۸ میلیون واحد رسید. بنابراین، اگرچه شکاف عرضه نسبت به اوج سال ۲۰۲۰ کاهش یافته، اما کمبود سال ۲۰۲۳ همچنان حدود ۳۴ درصد بیشتر از سال ۲۰۱۰ بوده است.

نکته مهم اینجاست که روند مناطق مختلف یکسان نیست. در آمریکای لاتین و کارائیب، رشد موجودی مسکن نسبت به رشد جمعیت در فاصله ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳ به ۷ رسیده، در حالی که میانگین جهانی ۱.۸ بوده است. اما در اروپا و آمریکای شمالی، کمبود مسکن مقرون به صرفه از ۹.۹ میلیون واحد در سال ۲۰۲۰ به ۲۴.۸ میلیون واحد در سال ۲۰۲۳ افزایش یافته است.

این تفاوت نشان می‌دهد افزایش تعداد واحدهای مسکونی به تنهایی برای حل بحران کافی نیست. آنچه اهمیت دارد، میزان عرضه مسکن مقرون به صرفه و متناسب با توان مالی خانوارها است.

یکی از داده‌های قابل توجه گزارش، کاهش سرمایه‌گذاری عمومی در حوزه مسکن در کشورهای OECD است. سرمایه‌گذاری عمومی در مسکن از ۰.۱۷ درصد GDP در سال ۲۰۰۱ به تنها ۰.۰۶ درصد در سال ۲۰۱۸ کاهش یافته است.

فشار بازار مسکن به بازار اجاره نیز منتقل شده است. طبق گزارش، در سال ۲۰۲۳، ۴۴ درصد خانوارهای مستأجر جهان بیش از ۳۰ درصد درآمد خود را صرف اجاره می‌کردند. این وضعیت در آفریقای زیر صحرای شدیدتر است و به ۵۵ درصد می‌رسد. در آمریکای لاتین و کارائیب نیز ۴۸ درصد مستأجران با چنین فشاری مواجه‌اند و در اروپا و آمریکای شمالی این سهم حدود ۵۰ درصد است. در آمریکا، ۲۲.۴ میلیون خانوار مستأجر در سال ۲۰۲۲ تحت فشار هزینه مسکن قرار داشتند و ۱۲.۱ میلیون خانوار، معادل ۲۷ درصد مستأجران، بیش از نیمی از درآمد خود را صرف اجاره می‌کردند.

هرچند سهم خانوارهای تحت فشار اجاره در اروپا و آمریکای شمالی از ۵۷ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۵۰.۴ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافته، اما همچنان حدود نیمی از خانوارهای مستأجر این منطقه با فشار قابل توجه هزینه مسکن مواجه‌اند.

گزارش «شهرهای جهان ۲۰۲۶» سازمان ملل متحد نشان می‌دهد بحران مسکن دیگر فقط مسئله گرانی خانه نیست و به درآمد خانوار، بازار اجاره، عرضه مسکن، سیاست‌های عمومی و حتی الگوی تشکیل خانوار گره خورده است.

یکی از مهم‌ترین شاخص‌های سنجش دسترسی به مسکن، نسبت قیمت خانه به درآمد خانوار است. این نسبت در جهان از ۹.۳ در سال ۲۰۱۰ به ۱۱.۲ در سال ۲۰۲۳ رسیده است؛ یعنی قیمت مسکن در مقایسه با توان درآمدی خانوارها فاصله بیشتری گرفته است. این وضعیت در برخی مناطق شدیدتر است. در آسیای مرکزی و جنوبی، نسبت قیمت به درآمد از ۹.۷ به ۱۶.۸ رسیده که معادل رشد حدود ۷۳ درصدی است. در آسیای شرقی و جنوب شرقی نیز این نسبت در سال ۲۰۲۳ به ۱۷.۵ رسیده که بالاترین سطح منطقه‌ای در جهان است.

بر اساس طبقه‌بندی گزارش، ۹۶ درصد کشورهای جهان در گروه‌های «جدی»، «شدید» یا «غیرممکن» از نظر مقرون به صرفگی مالکیت مسکن قرار دارند. در بیش از نیمی از کشورهای جهان نیز نسبت قیمت مسکن به درآمد از ۹ فراتر رفته است. در این میان، تنها دو کشور، عربستان سعودی و امارات متحده عربی، نسبت قیمت به درآمد کمتر از ۳ دارند.

این ارقام نشان می‌دهد مشکل بازار مسکن فقط افزایش اسمی قیمت خانه نیست؛ مسئله اصلی، سرعتی است که قیمت مسکن نسبت به درآمد خانوار حرکت می‌کند. هرچه این فاصله بیشتر شود، خرید خانه برای بخش بزرگ‌تری از جامعه از یک هدف قابل دستیابی به دارایی‌ای دور از دسترس تبدیل می‌شود.

بحران بدهی آمریکا به تهدیدی برای دلار تبدیل شد

به نقل از بلومبرگ بازگشت نگرانی‌ها درباره دلار بار دیگر ذهن سرمایه‌گذاران را به خود مشغول کرده است؛ زیرا افزایش نااطمینانی‌های سیاسی و مالی در آمریکا، برخی از سرمایه‌گذاران را به سمت کاهش موقعیت خود در این ارز و حرکت به سوی دارایی‌های جایگزین سوق داده و در نتیجه قیمت بیت کوین و طلا افزایش یافته است. وال استریت این پدیده را «معامله کاهش ارزش پول» نامیده است؛ اصطلاحی که به رویه‌ای تاریخی اشاره دارد که حاکمانی مانند هنری هشتم، پادشاه انگلستان، و نرون، امپراتور روم، با کاهش خلوص یا ارزش سکه‌های طلا و نقره و ترکیب آنها با فلزات ارزان‌تر مانند مس انجام می‌دادند. این اصطلاح در بازارهای امروز به این ایده اشاره دارد که سرمایه‌گذاران از ترس کاهش ارزش دلار، به دنبال پناهگاهی خارج از این ارز هستند.

البته همه سرمایه‌گذاران با واقعی بودن این روند موافق نیستند و برخی معتقدند هر کاهش ارزش دلار لزوماً به معنای به صدا درآمدن زنگ خطر نیست. با این حال، حامیان «معامله کاهش ارزش پول» می‌گویند این روند در حال شتاب گرفتن است و بازتاب‌دهنده مشکلی فزاینده برای سرمایه‌گذاران در دارایی‌های آمریکایی است؛ به‌ویژه در شرایطی که بار بدهی آمریکا همچنان افزایش می‌یابد.

موج اخیر نگرانی‌ها تا حدی به اقدامات اسکات بسنت، وزیر خزانه داری آمریکا، بازمی‌گردد؛ او ابتدا برای حمایت از این ژاپن وارد عمل شد و سپس برای محدود کردن هزینه استقراض بلندمدت آمریکا، برنامه باز خرید بخشی از اوراق قرضه دولتی را اعلام کرد. این دو اقدام در بازارهای مالی به کاهش ارزش دلار منجر شد.

زنگ خطر برای اقتصاد آمریکا

اعتماد مصرف‌کننده آمریکایی، به عنوان موتور محرک بیش از دوسوم اقتصاد ایالات متحده، در حال عقب‌نشینی است. بلومبرگ با اشاره به تازه‌ترین گزارش نهاد «کنفرانس بورد» نوشت که جو روانی حاکم بر بازار کار و کسب و کار در حال افت مداوم است. بر این اساس کاهش این شاخص به پایین‌ترین سطح در هفت ماه گذشته (۸۹.۴ واحد) نه تنها کمتر از کف انتظارات بازار (۹۰.۲ واحد) به ثبت رسیده، بلکه بیانگر رسوخ نگرانی‌ها از رکود یا کندی محسوس رشد اقتصادی به درون جامعه مصرف‌کننده است.

طبق گزارش کنفرانس بورد در ۲۵ اوت ۲۰۲۶، شاخص اعتماد مصرف‌کننده پس از تعدیل نزولی آمار ماه قبل، با افت ۰.۸ واحدی به ۸۹.۴ رسیده است. این تغییر وضعیت نشان‌دهنده شکاف میان «وضعیت کنونی» و «انتظارات آتی» است. مصرف‌کنندگان آمریکایی اکنون نسبت به ۶ ماه آینده بدبین‌تر شده‌اند و این یعنی تمایل برای خریدهای کلان (مانند مسکن و خودرو) به شدت کاهش یافته است.

ریشه اصلی این بدبینی در گزارش جدید، «وخامت چشم‌انداز بازار کار» است. در عین حال داده‌های منتشر شده توسط اداره آمار کار آمریکا در ماه‌های اخیر نوساناتی را نشان می‌دهد که منجر به کاهش امنیت شغلی در ذهن مصرف‌کنندگان شده است. وقتی خانوارهای آمریکایی در نظر سنجی‌ها اعلام می‌کنند که چشم‌انداز کسب و کار «رو به وخامت» است، یعنی احتمال کاهش استخدام و یا حتی تعدیل نیرو را به عنوان یک سناریوی محتمل برای ماه‌های پیش‌رو در نظر گرفته‌اند. این تغییر نگاه، بلافاصله منجر به کاهش خریدهای غیر ضروری و تمرکز بر پس‌اندازهای احتیاطی می‌شود.

ویدیو

